GEMEENTE HEERENVEEN

| Memo |

Aan
de Gemeenteraad
Datum
11 september 2025

Toezeggingen ID 196 en 197
Commissie ROM 4 september 2025

ID 196 (CDA)

De CDA-fractie stelde bij de behandeling van de omgevingsvergunning ontwerp-VVGB Rijksweg nabij nummer 19 een vraag over de trede van de zonneladder in het initiatief.

Wethouder Tromp deed namens het college de toezegging de vraag schriftelijk te beantwoorden.

Deze twee projecten worden gerealiseerd op landbouwgrond, aangrenzend aan stedelijk gebied en vallen in trede 4. Ze vallen dus niet binnen trede 2 van de zonneladder (grondgebonden projecten binnen het bestaand stedelijk gebied).

De voorkeur binnen het beleidskader gaat uit naar de **lagere** treden, maar omdat er een enorme toename van elektriciteitsverbruik zal zijn, zijn ook zonneparken in trede 4 nodig. Tot 2030 geven we ruimte voor 58 hectare nieuwe zonneparken op landbouw- en natuurgronden. Na de ontwikkeling van deze parken blijven we hier nog onder. Als er sprake is van lokaal maatschappelijke initiatieven kan dit groeien naar 115 hectare. Er zijn wel een aantal eisen aan zonneparken op landbouwgrond, waar beide parken aan voldoen. Zo moet het aangrenzend aan stedelijk gebied zijn en mag de maximale omvang van een zonnepark in een dorp 5 hectare en voor Heerenveen 20 hectare zijn.

ID 197 (D66)

Dhr. Abma (D66) stelde bij de behandeling van de omgevingsvergunning ontwerp-VVGB Rijksweg nabij nummer 19 vragen over de lokale participatie in het initiatief

Wethouder Tromp deed namens het college de toezegging de vragen schriftelijk te beantwoorden.

De raad is hierover geïnformeerd door middel van een raadsbrief in december 2024 (ID 3485). Uitgangspunt blijft het invullen van het lokaal eigendom, tegelijkertijd is het ook belangrijk om duurzame energie op te wekken in onze gemeente gericht op onze doelstelling in 2030 (70% van onze elektriciteitsbehoefte duurzaam en lokaal opwekken), waarbij we ook dit park nodig hebben om richting de doelstelling te gaan. Daarom is er gekozen om dit project voort te zetten, de ontwikkelaar nog een jaar de tijd te geven het lokaal eigendom in te vullen. Mocht dit niet slagen, treedt er een clausule in werking.

Er is gekozen voor de optie van jaarlijkse afdracht als clausule omdat deze het meest het lokaal eigendom nabootst en betrokkenheid borgt. Extra bepalingen, zoals het verstrekken van informatie aan de omgeving, een bonus-malus regeling gebaseerd op de energietarieven en ‘right of first refusal’ bij verkoop vergroten de betrokkenheid van de gemeente en zorgt ervoor dat zij goed geïnformeerd blijft, vergelijkbaar met aandeelhouders en de voordelen van aandelenparticipatie zoveel mogelijk te evenaren. Een extra stimuleringspremie, bovenop de jaarlijkse afdracht, geeft een duidelijk signaal aan de ontwikkelaar dat het invullen van lokaal eigendom een prioriteit is. Door deze aanpak wordt de ontwikkelaar gestimuleerd om serieus werk te maken van lokaal eigendom, terwijl er tegelijkertijd een solide alternatief is uitgewerkt om de belangen van de lokale gemeenschap te waarborgen.

Een uitgebreidere toelichting hierop staat in de genoemde raadsbrief (ID 3485). In de anterieure overeenkomst staan alle afspraken, deze is ondertekend door ons college, dus ook in te zien.

Als gemeente hebben we een energieambitie (in 2030 willen we 70% van onze elektriciteitsbehoefte duurzaam en lokaal opwekken) en hebben we projecten voor duurzame opwek nodig om deze ambitie te behalen. Sinds de start van dit initiatief in 2019 zijn er door ontwikkelaar diverse stappen ondernomen om de omgeving te betrekken en afspraken te maken over de inpassing van het zonnepark. In 2022 zijn er Sinnetafels georganiseerd, waarbij de omgeving actief betrokken is geweest.

Invulling van lokaal eigendom is nog niet gelukt. Er zijn gesprekken geweest met energiecoöperaties in de gemeente, maar een samenwerking is niet gelukt. Als gemeente zijn we geen bemiddelaar tussen deze partijen. Het is aan ontwikkelaar om het lokaal eigendom in te vullen. Tegelijkertijd hebben we initiatieven als deze nodig voor de invulling van onze energieambitie, want naast de twee parken die nu behandeld worden, zijn er geen initiatieven die kansrijk lijken.

Bij lokaal eigendom streven we vanuit de gemeente naar balans tussen 'lusten, lasten en zeggenschap'. Met deze clausule vinden we dat we het lokaal eigendom (dus 50% van de aandelen in handen van een lokale partij) zoveel mogelijk nabootsen.

- Lusten:
    - Duurzame opwek die bijdraagt aan onze energieambitie.
    - Financiële opbrengsten die vergelijkbaar zijn met de opbrengsten die een lokale energiecoöperatie zou hebben (door de stimuleringspremie nog hoger). Let wel, bij deze clausule lopen we geen financieel risico. Als het park verlies maakt, wordt de bijdrage €0,--. Als het park meer winst maakt dan verwacht, neemt de jaarlijkse afdracht a.d.h.v. een bonus-malus toe.
- Lasten: de lasten zijn in dit geval de zonnepanelen die het uitzicht vervuilen. Er is een participatietraject doorlopen waarbij de omgeving zeggenschap heeft gehad over de inrichting. Dit is bij lokaal eigendom ook het geval.
- Zeggenschap:
    - Zeggenschap bij een operationeel zonnepark is minimaal.
    - Zeggenschap zit voornamelijk in het voortraject, wat afgerond is.
    - Zeggenschap over de inkomsten is bepaald door de jaarlijkse afdracht.
    - Risico kan zijn verkoop van het park. Hiervoor is de bepaling 'right of first refusal' bij verkoop opgenomen. Bij verkoop van (aandelen in) het zonnepark krijgt de Gemeente het recht om een bod van een derde partijen te evenaren. De Gemeente heeft de mogelijkheid om dit Right of first refusal desgewenst door te zetten c.q. in te zetten voor verwerving door een voor de overige stakeholders inclusief de financiers acceptabele lokale energiecoöperatie.